

۱۴۴۰

بسم الله الرحمن الرحيم

قیمت حامل‌های انرژی و بهره‌وری انرژی مطالعه موردی بازار گوشت ایران

تألیف:

فاطمه محبی

محمد بخشوده

منصور زیبایی

سازمان بهره‌وری انرژی ایران
(سابا)

سرشناسه: فتحی، فاطمه، ۱۳۶۲-مهر-

عنوان و نام پدید آور: قیمت حامل‌های انرژی و بهره‌وری انرژی: مطالعه موردی بازار گوشت ایران / تالیف فاطمه فتحی، محمد بخشوده، منصور زیبایی.

مشخصات نشر: تهران: سازمان بهره‌وری انرژی ایران، ۱۳۹۵

مشخصات ظاهری: ۱۴۱ ص: جدول، نمودار.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۶۵۵۳-۱۱-۸

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

یادداشت: کتابنامه.

عنوان دیگر: مطالعه موردی بازار گوشت ایران.

موضوع: یارانه- ایران- نمونه پژوهی

موضوع: Subsidies- Iran-Case studies

موضوع: انرژی، منابع- ایران- جنبه‌های اقتصادی- نمونه پژوهی

موضوع: Power resources- Economic aspects- Iran- Case studies

موضوع: گوشت- ایران- جنبه‌های اقتصادی- نمونه پژوهی

موضوع: Meat- Economic aspects- Iran- Case studies

موضوع: ایران- سیاست اقتصادی- قرن ۱۴

موضوع: Iran- Economic policy- 20th century

شناسه افزوده: بخشوده، محمد، ۱۳۳۸-

شناسه افزوده: زیبایی، منصور، ۱۳۳۷-

شناسه افزوده: سازمان بهره‌وری انرژی ایران (سبا)

رده بندی کنگره: ۱۳۹۵ ۲۲۴/۷۹ C I

رده بندی دیویی: ۳۳۸/۹۵۵۰۲

شماره کتابشناسی ملی: ۴۴۴۰۵۴۳

قیمت حامل‌های انرژی و بهره‌وری انرژی: مطالعه موردی بازار گوشت ایران

تألیف: فاطمه فتحی، محمد بخشوده، منصور زیبایی

ناشر: سازمان بهره‌وری انرژی ایران (سبا)

ناظر کیفی: زهره اولیاء

نوبت چاپ و سال انتشار: چاپ اول- ۱۳۹۵

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۶۵۵۳-۱۱-۸

تمام حقوق اثر برای سازمان بهره‌وری انرژی ایران محفوظ است

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۷	فصل اول: مقدمه
۹	۱- مقدمه
۱۴	۱-۱- پیشنهاد حذف ارائه انرژی
۱۵	۲-۱- پیشنهاد حذف پارامتر انرژی در ایران
۱۹	فصل دوم: اثرات مستقیم و غیرمستقیم حامل‌های انرژی و مدل‌های تحلیل سیاست
۲۱	۱-۲- اثرات واقعی شدن قیمت حامل‌های انرژی
۲۳	۲-۲- مدل‌های مورد استفاده جهت تحلیل سیاست
۲۳	۱-۲-۲- مدل داده‌محور (IOM)
۲۵	۲-۲-۲- مدل تعادل عمومی قابل محاسبه (CGE)
۲۷	۳-۲-۲- مدل‌های تعادل جزئی
۳۱	۱-۳-۲-۲- مدل جابه‌جایی تعادل
۳۲	۲-۳-۲-۲- مبنای مفهومی مدل جابه‌جایی تعادل
۳۴	۳-۳-۲-۲- تاریخچه توسعه مدل جابه‌جایی تعادل
۳۵	۴-۳-۲-۲- تجربه کشورهای مختلف در استفاده از مدل جابه‌جایی تعادل
۳۵	۱-۴-۳-۲-۲- مدل ساده جابه‌جایی تعادل با یک کالا در یک بازار
۳۹	۲-۴-۳-۲-۲- به‌کارگیری مدل جابه‌جایی تعادل در بازارهای افقی
۳۹	۳-۴-۳-۲-۲- به‌کارگیری مدل جابه‌جایی تعادل بازارهای عمودی (یک محصول و دو نهاد)

فصل سوم: اثرات افزایش قیمت حامل‌های انرژی و افزایش بهره‌وری در بازار

گوشت ایران ۵۱

۱-۳- مطالعه موردی اثرات افزایش قیمت حامل‌های انرژی و افزایش بهره‌وری بر بازار گوشت ایران ... ۵۳

۳-۱- نحوه تعیین شوک افزایش قیمت حامل‌های انرژی و افزایش بهره‌وری و سناریوهای افزایش

بهره‌وری بر بازار گوشت ایران ۵۷

۳-۲- اعتبارسنجی مدل جابه‌جایی تعادل بازار گوشت ایران ۶۳

۳-۳- نتایج افزایش قیمت حامل‌های انرژی و افزایش بهره‌وری بر بازار گوشت ایران ۶۵

۳-۴- تغییرات رفاهی ۶۶

۳-۵- اثرات سیاست‌های رفاهی ۶۷

۴-۱- نتایج افزایش قیمت حامل‌های انرژی بر بازار گوشت ایران ۶۹

۴-۲- افزایش بهره‌وری مشابه با فاز اول قانون هدفمندی یارانه‌ها ۷۱

۴-۳- افزایش بهره‌وری تحت سیاست‌های چندگانه طی یک سال ۷۸

۵-۱- اثرات سیاست افزایش قیمت حامل‌های انرژی بر شاخص‌های رفاهی ۹۲

۵-۲- شاخص‌های رفاهی با افزایش بهره‌وری مشابه فاز اول قانون هدفمندی یارانه‌ها ۹۲

۵-۳- شاخص‌های رفاهی با افزایش بهره‌وری تحت سیاست‌های چندگانه طی یک سال ۹۷

۶-۱- اثرات سیاست افزایش قیمت حامل‌های انرژی بر امنیت غذایی ۱۰۳

۶-۲- امنیت غذایی با افزایش بهره‌وری، مشابه فاز اول قانون هدفمندی یارانه‌ها ۱۰۳

۶-۳- اثرات امنیت غذایی با افزایش بهره‌وری تحت سیاست‌های چندگانه طی یک سال ۱۰۹

۷-۱- نتیجه‌گیری و پیشنهادها ۱۱۴

۸-۱- جمع‌بندی نتایج و پیشنهادها ۱۱۵

منابع ۱۲۷

پیشگفتار

بعد از انقلاب اسلامی ایران، دولت پرداخت یارانه را به عنوان یکی از ابزارهای مهم جهت حمایت از اقشار کم درآمد جامعه برای استفاده از حداقل امکانات رفاهی و همچنین مساعدت به تولید داخلی در نظر گرفت، که از میان گروه‌های مشمول یارانه، گروه حامل‌های انرژی به عنوان یکی از اصلی‌ترین گروه‌ها مورد توجه جدی دولت قرار گرفت. دولت در سال ۱۳۸۹ با قانون هدفمندی یارانه‌ها، ساماندهی پرداخت یارانه به حامل‌های انرژی را به اجرا درآورد تا به یکی از اهداف قانون هدفمندی یارانه‌ها انرژی که بهبود بهره‌وری در مصرف انرژی است دست یابد.

افزایش قیمت حامل‌های انرژی همه‌ی بخش‌ها، صنایع و واحدهای تولیدی را که انرژی مصرف می‌کنند، متأثر می‌کند. چرا که پرداخت یارانه در بخش‌های تولیدی با تحریف قیمت‌های نسبی، مانع تخصیص بهینه منابع می‌شود و نتیجه سیاست حمایتی پرداخت یارانه در بلندمدت، ناکارایی تولید، اتلاف منابع و امکانات تولیدی می‌باشد. بر این اساس انتظار می‌رود حذف یا کاهش یارانه حامل‌های انرژی و واقعی شدن قیمت انرژی در کوتاه مدت باعث کاهش تولید و افزایش شدید قیمت‌های محصولات شده و در نتیجه رفاه خانوارها را تحت تأثیر قرار دهد که با اهداف قانون هدفمندی یارانه‌ها هماهنگ نمی‌باشد. در بلندمدت این امکان وجود دارد که تغییرات فناوری و تکنولوژی منجر به صرفه‌جویی در

مصرف انرژی شده و تغییرات رفاهی تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان را از وجهی دیگر تحت تأثیر قرار دهد.

با توجه به اهمیت موضوع، در کتاب حاضر، به بررسی مطالعات انجام شده در زمینه حذف یارانه انرژی و اثرات مستقیم حاصل از حذف یارانه انرژی به همراه تغییرات بهره‌وری پرداخته شد. در ادامه اثرات یاد شده در بازار گوشت ایران مورد ارزیابی قرار گرفتند، تا کتاب حاضر در پیچه‌ای بر پژوهش‌های تکمیلی‌تر در این زمینه باشد.

کتاب "قیمت حامل‌های انرژی و بهره‌وری انرژی - مطالعه موردی بازار گوشت ایران" از فصل ۳ تشکیل شده است. در فصل اول، پیشینه‌ای از حذف یارانه انرژی در ایران و جهان ارائه شده است. در فصل دوم به اثرات مستقیم واقعی شدن قیمت حامل‌های انرژی پرداخته شده و در فصل سوم اثرات افزایش قیمت حامل‌های انرژی به همراه تغییرات بهره‌وری بر بازار گوشت ایران آورده شده است.

کتاب حاضر برگرفته از پایان نامه دکتر دکتري دانشگاه شیراز است. برخود لازم می‌دانیم از مساعدت مسئولین محترم دانشگاه شیراز که سبب فراغ بال ما برای نگارش این کتاب شدند، صمیمانه سپاسگزاری نماییم.

بی شک کتاب حاضر با وجود فروض در نظر گرفته شده، بی‌عیب و نقص نیست. پیشاپیش از اساتید، کارشناسان، خبرگان و متخصصین صنعت گوشت ایران که با ارائه نظرات خود ما را در بهبود این کتاب یاری می‌نمایند کمال تقدیر و تشکر عمل می‌آید.

فاطمه فتحی، محمد بخشوده و منصور زیبایی

بخش اقتصاد کشاورزی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه شیراز

شهریور ۱۳۹۵